

Sotši vai Sotshi?

Talviolympialaiset ovat enää muisto vaan, ja on aikaa sotia. Kisojen jälkipyykkiä peseskellään siellä sun täällä. Mutta jätetäänpä urheilut.

Vierailta aakkosilla kirjoitettujen nimien siirtokirjoitus on hankalaa, ja se tuottaa paljon sekaannuksia. Yleensä muuntaminen perustuu ääntämiseen, mikä johtaa kummallisiin väärinkäsityksiin.

Otetaanpa vaikka Etelä-Korean nykyisen presidentin sukunimi, joka ääntyy pak. Jotta englantilainen tai amerikkalainen saisi nimen ääntymään näin, täytyy se kirjoittaa Park. Tämän jälkeen suomalainen toimittajakin hokee park.

Mustanmeren rannalla lähes subtrooppisessa ilmanalassa sijaitsevan talviolympialaisten kotikaupungin nimi aiheutti myös hämmennystä. Paikka on suomalaisille tuttu neukkuajalta, jolloin sinne järjestettiin mukavia ranta- ja kylpylämatkoja. Jo ennen Neuvostoliittoa ylimystöä Suomestakin reissasi Mustanmeren itärannikolle rentoutumaan. Paikka on tietysti Сочи.

Venäjän talviolympialaisia sanottiin Putinin kisoiksi. Tähän mennessä raportoidut kustannukset ovat huimat, eikä kaikkien kuplien ruplia varmaan ole kirjattu. Eräs suomalainen yhtiö, joka oli jo toimittanut kisoihin huipputekniikkaa, vetäytyi lisäprojekteista. Yhtiön edustajat kertoivat, että sovitusta urakkasummasta olisi pitänyt palauttaa paljon rahaa tilaajalle. Se ei ollut sovussa yhtiön arvojen kanssa. Olipa rohkeasti toimittu!

Kotimaisten kielten keskus Kotus on antanut ja täsmentänyt ohjeita venäläisten erisnimien kirjoitusasuista. Siirtokirjoituksen periaatteena on, että kutakin äännettä vastaisi suomessa vain yksi merkki. Koska suomessa ei oman ässämme lisäksi ole muita suhuäänteitä, suositellaan outojen suhuässien kirjoittamista hatullisina, š ja ž.

Joissakin systeemeissä kuten esimerkiksi tekstiteeveessä ei voi vieläkään käyttää väkäsiä. Tällaisista teknisistä syistä johtuen Kotus hyväksyy hatullisen ässän tilalle myös sh:n. Tämä merkintä sotii kuitenkin suomen ääntämystä vastaan, koska sh-yhtymä esiintyy suomessa muulloinkin kuin suhuässänä, esimerkiksi sanassa taashan.

Suomen kielessä tämä olympiakisojen kaupunki on Sotši ja sillä sipuli!

Tiedotusvälineidemme käytäntö horjui pahasti. Joissakin kirjoitustapa vaihteli jopa artikkelista toiseen riippuen kai kulloisestakin toimittajasta. Helsingin Sanomat kirjoitti johdonmukaisesti Sotši. Konsernin selailulehti taas näytti sortuneen muotoon Sotshi. Höplä liputti ruotsalaisittain Sotji. Yle ja MTV eivät myöskään tykänneet hatuista eivätkä väkäsisistä vaan kirjoittivat Sotshi. Nelonen oli pantu Hesarin hatturuotuun.

Kysyinpä asiaa kisojen aikaan Yleltä, ja heti tipahti napakka vastaus. Yle vetosi Kotuksen sallimaan tekniseen porsaanreikään. Tekstiteeveekö tässä siis ohjasi, kummallista? No, käytännössä Ylenkin kirjoittelu oli häilyvää. Hatullinen ässä putkahteli usein.

Olympiakisojen englanninkielistä logoa pidettiin taiteellisesti yksinkertaisena ja heppoisena mutta toisaalta sopivan uudenaikaisena. Se leikkitteli peilimäisesti kirjaimilla ja numeroilla. Sen sanottiin heijastavan Mustanmeren alueen vastakohtaisuuksia, lunta ja hiekkaa, vettä ja vuoria. Lisäisin tähän vielä uinuvaa rauhallisuutta ja äärimmäistä väkivaltaa.

Logo on kyllä hieno. Voisi ilkamoida, että kylläpä ne venäläiset osaavat mutta ei. Logon on suunnitellut suuren kansainvälisen Interbrand-toimiston työryhmä.

pajen